

Vragen en antwoorden over PFOA en gezondheid

Foto SHedrecht24

Wat is er aan de hand?

Chemours Dordrecht, voorheen DuPont, heeft bij de productie van teflon jarenlang de stof perfluorooctaanzuur (PFOA) gebruikt. PFOA is daarbij uitgestoten in de lucht en geloosd op het riool en de rivier. Ook is PFOA in de bodem terecht gekomen. Er zijn zorgen ontstaan over de mogelijke gevolgen van PFOA voor de gezondheid.

Wat is PFOA?

PFOA staat voor perfluorooctaanzuur en wordt ook wel C8 genoemd. PFOA is door Chemours/DuPont tot 2012 gebruikt als hulpstof bij de productie van teflon, dat onder andere wordt gebruikt in de anti-aanbaklaag van koekenpannen. PFOA staat sinds 2013 op de Europese lijst van Zeer Zorgwekkende Stoffen.

Heeft iedereen PFOA in het bloed?

Wereldwijd heeft tientallen jaren lang verspreiding plaatsgevonden van PFOA in het milieu en in levende organismen. Dit door uitstoot van chemische bedrijven en door het gebruik van PFOA in allerlei producten, waaronder voedselverpakkingen. Bij onderzoek in een aantal Westerse landen is gebleken dat bijna iedereen kleine hoeveelheden PFOA in het bloed heeft. PFOA blijft lang in het lichaam aanwezig, na circa vier jaar is pas de helft (via de urine) verdwenen.

Wat zijn de gezondheidsrisico's van PFOA?

De meest duidelijke informatie over de effecten van PFOA komen uit studies met proefdieren. Bij herhaalde blootstelling aan PFOA in hoeveelheden boven een veilige grens kunnen als eerste effecten op de lever (leververgroting) optreden. PFOA kan daarnaast bij proefdieren effecten geven op de ontwikkeling van de ongeboren vrucht (lager geboortegewicht) en een mogelijk kankerrisico.

De kans op effecten hangt af van hoeveel PFOA iemand heeft binnen gekregen. In Amerika is een reeks epidemiologische onderzoeken gedaan. Dat zijn studies naar het vóórkomen van ziekte bij mensen en welke factoren daarbij een rol spelen.

Daarbij is een mogelijke relatie gelegd tussen blootstelling aan PFOA en zes gezondheidseffecten: *schilddklierandoeningen, hoog cholesterol in bloed, colitis ulcerosa (een bepaalde darmontsteking), hoge bloeddruk tijdens zwangerschap, zaadbalkanker en nierkanker.* In deze onderzoeken is niet met zekerheid vastgesteld dat PFOA de oorzaak is van deze gezondheidseffecten.

Kan de gezondheid van omwonenden van Chemours/DuPont zijn geschaad door PFOA?

Het RIVM heeft de mogelijke gevolgen onderzocht van de uitstoot van PFOA voor de gezondheid van omwonenden van het bedrijf van Chemours/DuPont. Op basis van berekeningen worden in het RIVM rapport twee kringen (contouren) aangegeven rondom het bedrijf.

- **Binnenste kring:**
Bewoners in de directe omgeving (tot ongeveer 750 meter) van het bedrijf zijn mogelijk langdurig (van 1977 tot 2002) blootgesteld aan PFOA. De hoeveelheid PFOA in het bloed kan doordoor hoger zijn geweest dan de veilige waarde voor PFOA in bloed. Dit kan gevolgen hebben gehad voor de lever (leververgroting). Er is geen verhoogd risico op schade bij het ongeboren kind. Het risico op kanker wordt ingeschat als verwaarloosbaar klein. Vanaf ongeveer 2002 is de berekende hoeveelheid in het bloed van omwonenden direct rond het bedrijf lager dan de veilige waarde voor PFOA in bloed.
- **Buitenste kring:**
Bewoners in een groter gebied rond het bedrijf zijn mogelijk ook blootgesteld aan verhoogde gehalten PFOA, maar dit is volgens de berekeningen onder de veilige waarde voor PFOA in bloed gebleven. Hier worden geen negatieve gezondheidseffecten verwacht.

Kan PFOA kanker veroorzaken? Welke soorten? Hoe groot is de kans?

PFOA is mogelijk kankerverwekkend. Het bewijs hiervoor is beperkt. Dit geldt zowel voor het bewijs uit studies met proefdieren als voor het bewijs uit epidemiologische studies. Dat zijn studies naar het vóórkomen van

ziekte bij mensen en welke factoren daarbij een rol spelen. Epidemiologische studies geven aan dat er bij hoge PFOA blootstelling mogelijk een verhoogd risico is op met name *nierkanker* en *testiskanker*. Uit het onderzoek van het RIVM blijkt dat de kans op kanker door de uitstoot van PFOA in de afgelopen jaren voor omwonenden van Chemours/Dupont verwaarloosbaar klein is.

Komt er meer kanker voor onder omwonenden van Chemours/DuPont Dordrecht?

Nee. De Dienst Gezondheid & Jeugd heeft onderzoek gedaan naar het vóórkomen in de afgelopen 25 jaar van testiskanker, nierkanker, leverkanker en het totaal aantal gevallen van kanker.

Uit het onderzoek blijkt dat in de postcodegebieden rondom Chemours/DuPont over de periode 1989 t/m 2013 géén hoger aantal nieuwe gevallen van kanker is vastgesteld dan op basis van de landelijke cijfers werd verwacht.

Moet ik als omwonende mijn bloed laten onderzoeken op PFOA?

Result Laboratorium verbonden aan het Albert Schweitzerziekenhuis en het Beatrixziekenhuis biedt sinds kort een PFOA bloedtest aan.

De Dienst Gezondheid & Jeugd vindt het belangrijk dat de voor- en nadelen van bloedonderzoek goed worden afgewogen.

De Dienst heeft de huisartsen in Dordrecht, Sliedrecht en Papendrecht hierover geïnformeerd. De Dienst ziet veel argumenten om *geen* PFOA bloedonderzoek te doen:

- het PFOA bloedgehalte geeft geen informatie over individuele gezondheidseffecten, zolang niet bekend is bij welke bloedgehalten PFOA welke gezondheidsschade kan veroorzaken;
- er is geen duidelijk gezondheidsadvies bij (een hoog gehalte van) PFOA in het bloed. Er is geen behandeling mogelijk om PFOA uit het bloed / uit het lichaam te krijgen;
- het bloedonderzoek is een momentopname en geeft geen informatie over een al of niet hogere blootstelling aan PFOA in het verdere verleden;
- de betekenis van het PFOA-gehalte in het bloed is onduidelijk: er is geen 'normaalwaarde'. De nu door het RIVM vastgestelde veilige waarde voor PFOA in het bloed van 89 nanogram per milliliter geeft wel een bepaald houvast. Naar verwachting is bij alle omwonenden van Chemours/DuPont Dordrecht het PFOA gehalte in het bloedserum momenteel ruim onder die veilige waarde. Alleen specifieke werknemers van Chemours/DuPont kunnen mogelijk nog hogere bloedwaarden hebben.

Gaat de Dienst Gezondheid & Jeugd bloedonderzoek bij alle omwonenden doen?

Nee. De Dienst heeft advies gevraagd aan de *Expertgroep Gezondheidsonderzoek en Nazorg na rampen en (milieu-) incidenten* van het RIVM. Deze Expertgroep ontraadt op dit moment bloedonderzoek (biomonitoring) als deel van een regionaal gezondheidsonderzoek.

Op advies van het RIVM komen er eerst vervolgonderzoeken. Daarna kan een betere inschatting gemaakt worden van het nut van gezondheidsonderzoek bij omwonenden.

De Dienst krijgt wel een rol bij één van de vervolgonderzoeken. Dit betreft bloedonderzoek bij een gerichte steekproef onder omwonenden om te controleren of het rekenmodel van het RIVM juist is en de hoeveelheid PFOA in het bloed van omwonenden in 2016 inderdaad lager is dan de veilige waarde voor PFOA in het bloed.

Ik heb bij Chemours/DuPont gewerkt en maak mij zorgen over mijn gezondheid. Waar kan ik terecht?

Iedere inwoner van de regio ZHZ kan contact opnemen met de Dienst Gezondheid & Jeugd voor advies. Bent u *ex-werknemer* van Chemours/DuPont en maakt u zich zorgen over uw gezondheid als gevolg van uw werkzaamheden, neem dan contact op met uw huisarts. U kunt uw huisarts vragen om contact op te nemen met het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten.

Dit kan via www.beroepsziekten.nl/

De zorg voor (ex)medewerkers valt onder verantwoordelijkheid van de Inspectie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de vroegere Arbeidsinspectie. De Inspectie SZW verricht momenteel onderzoek. U kunt zelf een klacht in dienen bij de Inspectie SZW. Dit kan via www.inspectieszw.nl/contact/klachtenprocedure/

Waar kan ik terecht met vragen?

Als u vragen heeft over gezondheidsaspecten kunt u contact opnemen met de Dienst Gezondheid & Jeugd via telefoonnummer 078-770 85 00 of info@dienstgezondheidjeugd.nl. Voor overige vragen is uiteraard de gemeente bereikbaar: Dordrecht en Papendrecht via 14 078, Sliedrecht via 14 0184.

